

Nusgalyk hekimler!..

Category: Kitapcy, Medisina

написано kitapcy | 23 января, 2025

Nusgalyk hekimler!..

NUSGALYK HEKIMLER!..

Ömrümiň bir bölegi Stambulyň Ýeşilköý raýonynda geçdi. Raýonda ýaşap başlan günlerimde ilkinji tanan adamlarymyň biri-de doktor Konstantin Kalangos boldy. Adamlar ondan hem-ä işine ezber hekim, hemem elinden gelen ýagşylygynu gaýgyрмаýan perişdepisint adam hökmünde söz açýardylar.

Günleriň bir günü sowuklama geçirdim-de, onuň öýüniň ýanyndaky şahsy hirurgiýa binasyna gitdim. Aslynda meniň maksadym raýatlaryň ýüreginde tagt guran, at-owazasy Ýeşilköýiň daşunda çykan bu "rowaýaty" ynsany ýakyndan tanamakdy. Aýdylyşy ýaly ol meni iňňän mähirli garşylady. Ünsli hirurgiki gözegçilikden soň "Dynjyňyzy alsaňyz tiz wagtdan aýrylar" diýdi-de, derman saklanýan sowadyja ýöneldi. Sowadyjydan saglyk wekilleriniň mugt berýän dermanlaryndan birnäçesini alyp maňa berjek bolýanyny görüp, "Gadyrdan halypa, maňa resept ýazyp bermegiňizi haýyş edýärim. Siz bu dermanlary hakyky mätäç ýagdaýdaky beräýiň. Puluňyzy töläp, rugsat berseňiz yzymdakylary garaşdyryp durman gaýdaýyn indi" diýdim.

Ol güldi-de:

– Şu gün meniň näsaglara mugtuna seredýän günüm. Hepdede üç gün şeýdýärim. Şonuň üçin bulary almaly bolarsyňyz. Siziň Ugur Dünder bolandygyňyz ýagdaýy üýtgedip bilmez – diýip, jogap berdi.

Men utanjyma sesimi çykaryp bilmedim.

2004-nji ýylda aradan çykan doktor Konstantin Kalangosyň ady häzir onuň janyndan eý gören Ýeşilköý raýonynyň bir köçesinde ýaşaýar...

Biziň hemmämiziň durmuşynda doktor Kalangosa meňzeş, adamy

adam bolandygy üçin hormatlaýan we muny eden ýagşy işleri arkaly başgalaryna-da nusgalyk şekilde öwredip bilen ýagşylygyň simwoly bir hekim hökman şypaly ellerini uzadandyr.

Şeýlekin nusgalyk şahsyýetlerimizden biri bolan hormatly professorymyz Myrat Dilmeneri koronawirus belasy elimizden aldy. Izmiriň uly tiražly baýry gazetlerinden "Ege Telgraf" gazetiniň žurnalisti Aýşegül Çakmak ony şeýle ýatlaýar:

"Adaty Stambul günleriniň biridi. Näsag uzyn koridordan ýöräp, gözläp ýören otagynyň deňesine geldi.

Dem almasy kyndy. Gapyny kakdy, içerik kellesini uzatdy.

Içerde ýatan "Gel, bakaly!" diýip, oňa mähirli seslendi.

Içerik girdi. Kör-köpük pulunyň ýokdugyny, durmuş ätiýaçlandyrmasyň (medstrahowka) ýokdugyny aýtdy.

Ol bulary eşitmedik ýaly bolup diňledi. Megerem ol näsagy utandyrmajak bolup şeýtdi. Soňam:

– Niräň agyrýar? – diýip sorady.

Eli bilen garnyny basyşdyran orta ýaşly aýal "ynha, şu ýerlem agyrýar" diýen manyda garnyna yşarat etdi.

– Zemmeriň (sedýe) üstüne geç-de süýn, men seni bir hirurgiki gözegçilikden geçireýin!..

Häzirki ýaly iň soňky medisina enjamlarynyň bolmadyk şol ýyllarynda, ol gözi bilen bir seredende diagnoz goýup bilýän iç keselleri boýunça ökde hünärmenleriň biridi. Onuň diagnoz goýşundaky ussatlygy rowaýat ýaly adamlaryň dilinden düşmeýärdi.

Ol ýüzüne "Numunalyk. Satlyk däl" diýip ýazylan birnäçe gap dermany sowadyjydan çykaryp aýala uzatdy. "Bulary ulan, on baş günden soň ýene gel" diýip ugradyp goýberdi.

Gadymkylar "Ýagşylyk ediň, diňe ýagşylyk ýol alar" diýipdirler. Şeýle-de boldy. Ol bu artykmaçlygy bilen eli ýuka garyp-pukaralaryň umydyňa öwrüldi. Indi onuň gapysynda uzyn-

uzyn nobatlar emele geldi. Ýoksul näsaglaryň nobaty...

Ýyllar ýyllary kowalady.

2004-nji ýylyň adaty günleriniň birinde ýene gapysy kakylady.

Mylaýym ses "Gel!" diýip seslendi.

Bu gezek ýagdaý başgaçady! Çünki içerik girenler penjek-jalbarlyja we galstuklyjady. Ellerinde-de gara diplomat bardy. "Derňewçu" diýdiler. "Üstüňizden arz-şikaýat bar. Maddy ýagdaýy peslere kömek edip, döwlete zyýan edýän ekeniňiz!.. Düşündirişiňizi almaga geldik!.."

Ol ýatsa-tursa oýuna gelmejek bu aýyplamany eşdeninde, ajy-ajy güldi. İçinden "Bu ýurtda garyplary mugtuna bejermek haçandan bäri jenaýat bolduka?" diýdi. Daşyndan bolsa hemişeki hoşgylaw häsiýeti bilen: "Islän zadyňyzy sorap bilersiňiz, meniň hasabyny berip bilmejek eden işim ýok" diýdi.

Derňew prosesi tamamlandy. "Döwlete zyýan ýetirmek" etmişini etmekden jogapkärçilige çekildi. Birnäçe ýyllap dowam eden derňew prosesi ahyrynda püçege çykdy!..

Ol öz ýetişdiren ähli şägirtlerine hemişe şol bir zady ündedi: "Gapyňyzy kakany boş gaýtarmaň... Derdini diňläň, serediň, dermanyny beriň. Güler ýüz bilenem ugradyň. Näsaglaryňyzdan güler ýüzüňizi gysganyjy bolaýmaň ..."

Golaýda koronawirusa ýolugyp hassahana düşdi. Şägirtleri jan etdiler, gije-gündiz daşyndan aýrylmadylar. Emma gynansak-da, ussady zalym ajalyň elinden halas edip bilmediler.

Ýoksullaryň, ýarlykly garyplaryň lukmany professor Myrat

Dilmener üç gün öň aradan çykdy.

Konstantin Kalangos we professor Myrat Dilmener ýaly manyly ömrüni garyp-gasarlaryň ömrüne ömür goşup ýaşan nusgalyk hekimleriň sanynyň artmagyny dileýäris...

Ugur DÜNDAR.

06.05.2020 ý, "Sözcü" gazetini.

Terjime eden: Guwanç MÄMİLİYEW,
Stambul uniwersitetiniň başlygy.

Medisina